

**IŠ EUROPOS SAJUNGOS STRUKTŪRINIŲ FONDŲ LĚŠŲ BENDRAI FINANSUOJAMO
PROJEKTO NR. 08.4.2-ESFA-V-619-01-0001 „ATRANKINĖS PATIKROS DĚL
ONKOLOGINIŲ LIGŲ PROGRAMŲ EFEKTYVUMO DIDINIMAS RYTŲ REGIONE“
ĮGYVENDINIMAS**

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

Viešoji įstaiga Vilniaus universiteto ligoninė Santaros klinikos (toliau – VUL Santaros klinikos) kartu su partneriu Nacionaliniu vėžio institutu (NVI) įgyvendina projektą Nr. 08.4.2-ESFA-V-619-01-0001 „Atrankinės patikros dėl onkologinių ligų programų efektyvumo didinimas Rytų regione“ (toliau – Projektas), finansuojamą Europos Sąjungos struktūrinių fondų Europos socialinio fondo lėšomis pagal 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 8 prioriteto „Socialinės įtraukties didinimas ir kova su skurdu“ priemonės 08.4.2-ESFA-V-619 Sveikatos priežiūros paslaugų kokybės ir prieinamumo gerinimas onkologinių ligų srityje“.

Projekto veiklų įgyvendinimo pradžia – 2019 m. spalio 28 d.

Projekto veiklų įgyvendinimo pabaiga – 2022 m. spalio 28 d.

Projekto vertė – 1 588 075,59 Eur (Europos Sąjungos struktūrinių fondų Europos socialinio fondo lėšos).

Projekto tikslas – didinti atrankinės patikros dėl onkologinių ligų programų įgyvendinimo efektyvumą Rytų regione, siekiant sumažinti mirtingumą nuo gimdos kaklelio vėžio, krūties vėžio ir storosios žarnos vėžio bei skatinti sveiką senėjimą.

Projekto uždavinys – Pasirengti koordinuoti atrankinės patikros dėl onkologinių ligų programas Rytų regione.

Projekto veiklos:

- Vadovaujantis Europos mokslininkų gairėmis, parengti Lietuvos poreikius atitinkančias storosios žarnos bei krūties vėžio atrankinės patikros programų metodikas.
- Vadovaujantis Atrankinės patikros metodikomis, apmokyti pirminio ir antrinio lygio asmens sveikatos priežiūros paslaugas Rytų regione teikiančius specialistus.
- Įkurti koordinavimo centrą Rytų regione, kuris įgyvendins Atrankinės patikros metodikų reikalavimus.
- Organizuoti bei vykdyti informacijos sklaidą gyventojams apie šalyje vykdomas prevencines onkologinių ligų programas ir jų naudą.

Lietuvoje onkologinės ligos užima antrą vietą bendroje mirtingumo struktūroje ir didžiausias mirtingumas yra darbingo (45–64 m.) amžiaus žmonių grupėje. Deja, bet pastaraisiais metais yra stebimas ir didėjantis sergamumas onkologinėmis ligomis. Per pastaruosius 20 metų sergamumas padidėjo beveik du kartus, vertinant absoliučiais skaičiais (nuo 12849 gyventojų 1997 m. iki 24265 - 2016 metais), o standartizuotas sergamumo piktybiniais navikais rodiklis padidėjo daugiau nei 2,3 karto (nuo 359,4/100000 gyventojų 1997 metais iki 846/100 000 gyventojų 2016 metais). Daugelio šalių patirtis rodo, kad šias problemas galima spręsti, efektyviai vykdant Europos Sąjungos rekomenduojamas onkologinių ligų profilaktinės patikros programas. Lietuvoje trijų onkologinių ligų – gimdos kaklelio, krūties ir storosios žarnos vėžio profilaktinės patikros programos vykdomos neefektyviai. Vienas iš svarbiausių kriterijų, būtinų efektyvių programų vykdymui, yra maksimalus

tikslinės populiacijos įtraukimas į programas. Remiantis Valstybinės ligonių kasos duomenimis, 2017 m. Lietuvoje, prevencinės ir ankstyvosios diagnostikos programose dalyvavo: gimdos kaklelio vėžio - 15,3 proc., krūties vėžio - 23,4 proc., storosios žarnos vėžio - 24,0 proc. Siekiant pagerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę ir prieinamumą onkologinių ligų srityje – būtina vykdyti gimdos kaklelio, krūties ir storosios žarnos vėžio atrankines profilaktines programas, vadovaujantis Europos Komisijos patvirtintomis rekomendacijomis ir tokiu būdu užtikrinti maksimalų jų efektyvumą.

Įgyvendinant Storosios žarnos ir krūties vėžio ankstyvosios diagnostikos finansavimo programas, numatoma šalyje plėtoti storosios žarnos ir krūties vėžio ankstyvąją diagnostiką, taikant efektyvius medicinos mokslo ir praktikos įrodymais pagrįstus metodus.

VULSK ir NVI gydytojai specialistai atliks Europos mokslininkų parengtų gairių „European Guidelines for Quality Assurance in Colorectal Cancer Screening and Diagnosis“ ir „European Guidelines for Quality Assurance in Breast Cancer Screening and Diagnosis“, kurios bus išverstos į lietuvių kalbą, analizę ir su teisėkūros ekspertų pagalba adaptuos jas nacionaliniams poreikiams, t.y. projekto metu, iš minėtų gairių bus išrinkti tie mokslo įrodymais pagrįsti dalykai, kurie galės būti integruoti į Lietuvos sveikatos sistemą, kaip storosios žarnos ir krūties vėžio programų vykdymo, kokybės užtikrinimo ir kokybės kontrolės reikalavimai.

Pagrindiniu Projekto rezultatu reikėtų laikyti socialinę naudą – prevencija prieš itin sparčiai plintančias onkologines ligas – , kurią pajus visos tikslinės šalies gyventojų grupės. Projekto rezultate įkurtas koordinacinis centras bei sukurta teisinė bazė vykdomos veiklos įteisinimui, neabejotinai užtikrins projekto veiklų tęstinumą. Parengtos ir išversto į lietuvių kalbą Atrankinės patikros metodikos specialistams bus laisvai prieinamos specializuotuose tinklapiuose, kuriomis galės naudoti įvairių asmens sveikatos priežiūros specialistai, dirbantys su onkologinėmis ligomis. Projekto metu planuojamuose renginiuose asmens sveikatos priežiūros įstaigų darbuotojai ir visuomenės sveikatos specialistai įgis žinių ir praktinių įgūdžių, kuriuos galės taikyti savo tiesioginiame darbe, tiek projekto įgyvendinimo metu, tiek įgyvendinus projektą, todėl bus teikiamos geresnės kokybės sveikatos priežiūros paslaugos onkologinių ligų prevencijos atveju. Vieningos metodinės rekomendacijos padės užtikrinti aukštą paslaugų teikimo kokybę bei prisidės prie sergamumo storosios žarnos bei krūties vėžio ligomis, mažinimo. Projekto įgyvendinimo laikotarpiu įgytos žinios ir patirtis įgalins projekto dalyvius, dirbančius su storosios žarnos bei krūties vėžio ligų prevencinėmis programomis, skleisti gerą patirtį kitiems onkologijos ligų specialistams, bendradarbiauti ir dalytis patirtimi su atitinkamų sričių kitų Europos Sąjungos šalių specialistais.